

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi (BAİBÜEFD)
 Bolu Abant İzzet Baysal University
 Journal of Faculty of Education

2024, 24(4), 2106 – 2125. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2024.-1428173>

Ortaöğretim Öğrencilerinde Okul Yaşam Kalitesi, Okula Yabancılaşma ve Sosyal Adalet Algısı Arasındaki İlişki*

The Relationship Between School Quality of Life, School Alienation and Social Justice Perception in High School Students

Merve İLMAZ¹ ID, Taner ATMACA² ID

Geliş Tarihi (Received): 30.01.2024

Kabul Tarihi (Accepted): 03.10.2024

Yayın Tarihi (Published): 15.12.2024

Öz: Bu araştırmanın temel amacı ortaöğretim öğrencilerinde okul yaşam kalitesi, okula yabancılaşma ve okullarda sosyal adalet algısı arasındaki ilişkiyi belirleyebilmektir. Araştırma, nicel metodoloji geleneği içinde yer alan ilişkiel tarama modeli ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın hedef evrenini resmî verilere göre belirlenen 28.667 öğrenci meydana getirirken örneklemi uygun örneklem tekniği kullanılarak seçilen ve Düzce ilinde farklı ortaöğretim kurumlarına 2022-2023 eğitim-öğretim yılında devam eden 874 ortaöğretim öğrencisi oluşturmaktadır. Toplamda üç farklı ölçekle veriler toplanmış ve parametrik testlerle analizler gerçekleştirilmiştir. Elde edilen bulgulara göre ortaöğretim öğrencilerinin okul yaşam kalitesi, okula yabancılaşma ve okullarda sosyal adalet algıları orta düzeydedir. Okul yaşam kalitesi ve okullarda yabancılaşma arasında orta düzeyde ve negatif yönlü anlamlı bir ilişki varken, okul yaşam kalitesi ve okullarda sosyal adalet arasında orta düzeyde ve pozitif yönlü, anlamlı bir ilişki vardır. Okullarda sosyal adalet algısı ile okula yabancılaşma arasında ise düşük düzeyde, negatif yönlü ve anlamlı bir ilişki vardır. Okul yaşam kalitesi ve okula yabancılaşma ortaöğretim öğrencilerinin sosyal adalet algısı üzerinde anlamlı bir yordama gücüne sahiptir. Bu bulgulara bağlı olarak ortaöğretim kademesinde okul yaşam kalitesini artıracak, yabancılaşma algısını azaltacak ve sosyal adalet düzeyini yükseltecek çeşitli pedagojik uygulamaların gerçekleştirilmesinin öğrencilere olumlu yansıtacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Okul Yaşam Kalitesi, Okula Yabancılaşma, Okullarda Sosyal Adalet

&

Abstract: The study aims to determine the relationship between school quality of life, alienation from school and perceptions of social justice in schools among secondary school students. The research was conducted using the relational survey model within the tradition of quantitative methodology. While the target population of the research consists of 28,667 students determined according to official data, the sample consists of 874 secondary school students who were selected using the convenience sampling technique and who attended different secondary schools in Düzce province in the 2022-2023 academic year. Data were collected using a total of three different scales, and analyses were performed using parametric tests. According to the results, secondary school students' perceptions of school quality, alienation from school and social justice in schools are at a medium level. While there is a moderate and negative significant relationship between quality of school life and alienation in schools, there is a moderate and positive significant relationship between quality of school life and social justice in schools. There is a low, negative and significant relationship between perceptions of social justice in schools and alienation from school. Quality of school life and alienation from school have a significant predictive power on secondary students' perception of social justice. Based on these findings, it is recommended that various pedagogical practices should be implemented at the secondary school level that increase the quality of school life, reduce the perception of alienation and increase the level of social justice.

Keywords: School Quality of Life, School Alienation, Social Justice in Schools

Atıf/Cite as: İlmaç, M. ve Atmaca, T. (2024). Ortaöğretim öğrencilerinde okul yaşam kalitesi, okula yabancılaşma ve sosyal adalet arasındaki ilişki. *Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24(4), 2106-2125. <https://dx.doi.org/10.17240/aibuefd.2024.-1428173>.

İntihal-Plagiarizm/Etik-Ethic: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği, araştırma ve yayın etiğine uyulduğu teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and it has been confirmed that it is plagiarism-free and complies with research and publication ethics. <https://dergipark.org.tr/pub/aibuelt>

Copyright © Published by Bolu Abant İzzet Baysal University– Bolu

* İlk yazarın 2023'te tamamladığı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

¹ MEB, merveilmaz@gmail.com, 0000-0002-0161-6785

² Sorumlu Yazar, Doç. Dr. Taner ATMACA, Düzce Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü, taneratmaca@duzce.edu.tr, 0000-0001-9157-3100

1. GİRİŞ

Okul, öğrencilere sadece akademik bilgi ve beceriler kazandırılan yer değildir; aynı zamanda öğrencilerin sosyal, duygusal ve ahlaki gelişimlerine de katkıda bulunulan yerdir (Türnüklü, 2004). Okul ortamı, farklı kültürel ve sosyal arka planlardan gelen öğrenciler için bir araya gelme ve etkileşim kurma alanı sunmaktadır ve böylece öğrenciler çeşitliliği anlama ve farklılıklara saygı duyma konusunda önemli kazanımlar elde etmektedir (Topcubaşı, 2016). Ayrıca okul, öğrencilere karşılaştıkları zorluklar ve stresle başa çıkma yöntemleri öğretirken (Demir, 2002), aynı zamanda onların özsaygı ve özgüvenlerini geliştirmelerine de yardımcı olmaktadır ve çeşitli olumsuz durumların ortaya çıkmasını da engellemektedir (Bademci vd., 2018). Dolayısıyla, okulun sunduğu eğitim, sadece akademik başarıya yönelik değil, bütünsel bir insan gelişimine yöneliktir. Bu kapsamlı ve çok boyutlu eğitim anlayışının bir parçası olarak, okul yaşam kalitesi öğrencilerin eğitim deneyimlerinde merkezi bir rol oynamaktadır. Okul yaşam kalitesi, öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal ihtiyaçlarının karşılanma derecesini ifade etmektedir ve bu, onların genel refah durumları ve okuldaki başarıları üzerinde doğrudan bir etkiye sahiptir (Çoruk ve Çiçek, 2017).

Kaliteli bir okul yaşamı, öğrencilere güvenli, destekleyici ve teşvik edici bir ortam sunmaktadır. Bu da öğrencilerin hem akademik hem de kişisel potansiyellerini en iyi şekilde gerçekleştirmelerine ve hayat boyu öğrenme düşüncesine fırsat tanımaktadır (Bayram ve Ekşioğlu, 2020). Okul yaşam kalitesi kişinin okula ve okula dair her şeye karşı hissettiği algıyı kapsayan bir kavramdır. Erdem ve Erdem (2013), okul ile yaşamın iç içe geçerek beraber geliştiğini, değiştiğini ve birbirlerini etkilediğini ifade etmişlerdir. Bilgiç (2009) tarafından yapılan betimlemeye göre okul yaşam kalitesi, öğrencilerin mutluluk ve olumlu duygular yaşadıkları, kendilerini iyi hissettikleri deneyimler üzerinden değerlendirilmektedir. Zenciroğlu (2017) açısından, nasıl ki yaşam kalitesinin bir insanın hayatında önemli ise öğrencinin okulda geçirdiği zaman da onun ruhsal, sosyal ve eğitsel başarısında etkili ve önemli bir faktördür.

Literatüre bakıldığında okul yaşam kalitesi üzerinde etkili olan pek çok değişkene rastlamak mümkündür. Kong (2008) tarafından yapılan bir çalışmada, sınıftaki öğrenme deneyimlerinin öğrencilerin okul yaşam kalitesi algıları üzerinde önemli bir etkisi olduğu belirlenmiştir. İyi düzenlenmiş sınıflarda nitelikli öğretim pratiklerinin öğrencilerin okul yaşam kalitesi üzerinde olumlu etkileri olduğu gözlemlenmiştir. Solano vd. (2017) tarafından yapılan bir çalışma, aile ve sosyal faktörlerin çocukların okul yaşam kalitesi üzerinde önemli bir etkisi olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada, şiddet ve saldırganlık eğilimlerinin, çocukların okul yaşam kalitesini olumsuz etkileyen faktörler arasında olduğunu bulunmuştur. Ayrıca bu çalışmada, ebeveynlerin çocuklarına karşı sevgi göstermesi, her iki ebeveynle yaşamak ve aile içinde etkileşim ve oyunun kaliteli bir okul yaşamıyla ilişkili olduğu belirtilmiştir.

Suldo vd. (2013) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada okul ikliminin, öğrencilerin okul yaşamı memnuniyetini etkileyen önemli faktörler olduğu belirtilirken Yuen (2016) ise okul bağlılığı ile yaşam memnuniyeti arasındaki bağa dikkat çekmektedir. Özellikle demokratik okul kültürü faktörünün, öğrencilerin okul yaşamı memnuniyetine en büyük etkiyi yaptığı gözlemlenmiştir. Mpaata ve Mpaata (2019) tarafından yapılan bir başka çalışma, okul müdürlerinin liderlik rollerinin, okulların bütünsel kaliteli eğitim sunma yeteneği üzerinde önemli ve olumlu bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir.

Okul yaşam kalitesinin artması, öğrencilerin okula olan bağlılığını ve okul ortamında kendilerini daha rahat ve kabul edilmiş hissetmelerini sağlayabilir (Lazar, 1999). Ancak, bu kalite yeterli düzeyde değilse veya öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına hitap etmiyorsa, okula yabancılaşma oluşabilir. Okula yabancılaşma, öğrencilerin okul ortamından, akademik içeriklerden ve okulda kurulan sosyal ilişkilerden kendilerini uzak hissetmeleri olarak ifade edilebilir. Okula yabancılaşma kavramını Sidorkin (2004), kişinin öğrenmeye ve öğrenmenin karşı soğuması ve bütün bu süreçleri anlamsız, sıkıcı ve tek düze bulması olarak belirtmiştir. Bu durum, öğrencilerin akademik performansını, sosyal etkileşimlerini ve

genel refahlarını olumsuz etkileyebilir. Örneğin, bir öğrenci fiziksel okul koşullarını yetersiz buluyorsa veya okul kültürü, okul iklimi ve öğretmenlerin öğretim metodolojisi onun öğrenme stiline uygun değilse, bu durum okula yabancılaşmayı artırabilir (Sadak, 2018; Triverdi & Prakasha, 2021).

Aynı şekilde, ailevi ve sosyal faktörler de önemlidir. Ebeveynlerin destekleyici tutumları ve aile içi etkileşimler, öğrencinin okul yaşam kalitesini ve okula bağlılığını artırabilirken, aile içinde yaşanan sorunlar veya şiddet eğilimleri okula yabancılaşmayı tetikleyebilir (Kumari & Kumar, 2017; Morinaj vd., 2023). Ayrıca, okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin liderlik rolleri ve eğitim yaklaşımları da bu süreçte kritik öneme sahiptir. Öğrencilere yönelik destekleyici, kapsayıcı ve motive edici bir liderlik yaklaşımı, okula yabancılaşmayı azaltabilir ve öğrencilerin okul yaşam kalitesini artırabilir (Canlı & Demirtaş, 2022). Okula bağlılığı azalmış, yabancılaşma yaşayan öğrenci kendini yabancı hissetmekte ve buna bağlı olarak da okula gelme isteği azalmakta ve devamsızlık yapmaktadır (Şimşek ve Katıtaş, 2014). Kocayörük (2007), okula yabancılaşan öğrencinin okul aktivitelerinden, amaçlarından uzaklaşabileceğini ya da okula karşı bir tutum da sergileyebileceğini belirtmektedir.

Öğrencilerin okula karşı yabancılaşmasını etkileyen bazı faktörleri literatürde görmek mümkündür. Örneğin Hascher ve Hagenauer (2010), öğretim kalitesinin ve pozitif öğrenci ilişkilerinin, öğrencilerin okula yabancılaşma düzeylerini belirlemede önemli olduğunu göstermektedir. Lee (2004) tarafından yapılan bir çalışma, öğrencilerin sosyoekonomik durumlarının ve ailevi faktörlerinin okula yabancılaşmaları üzerinde etkili olduğunu bulmuştur. Özellikle, düşük sosyoekonomik sınıflara mensup öğrenciler arasında daha yüksek yabancılaşma düzeyleri gözlemlenmiştir. Ayrıca aile bağlılığı, akademik performans, akran ilişkileri, öz kontrol ve sosyal beceriler gibi faktörlerin de öğrenci yabancılaşması üzerinde etkili olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin sosyal ve kültürel çevreleri, okul ortamına uyum sağlama yeteneklerini etkileyebilir. Özellikle dezavantajlı veya yoksul arka planlardan gelen öğrenciler, okul ortamında yabancılaşma yaşayabilirler (Down, 2016).

Öğrencilerin okula yabancılaşması, eğitim süreçleri üzerinde önemli ve genellikle olumsuz etkiler oluşturmaktadır (Vangölü ve Çenesiz, 2022). Bu durum, akademik performansta düşüşe, okula devamsızlık ve düşük katılıma yol açabilir (Durukan vd., 2023). Yabancılaşmış öğrenciler, okulda kendilerini tükenmiş, izole ve güçsüz hissedebilir (Polat, 2018), bu da sosyal beceri eksikliği ve akranlarla etkileşimde zorluklara neden olabilir (Özsarı, 2015). Ayrıca okula yabancılaşma, öğrencilerin özsayıgılarını ve genel refahlarını olumsuz etkileyebilir. Uzun vadede, bu durum iyi oluş, depresyon ve diğer duygusal sorunlara yol açabilir (Morinaj & Hascher, 2019). Okula yabancılaşma, öğrencilerin gelecekteki eğitim ve kariyer hedeflerine ulaşma yeteneklerini sınırlayabilir ve genel yaşam başarıları üzerinde uzun süreli etkiler yaratabilir. Hatta suça sürüklenmelerine neden olabilir (Liazos, 1978). Bu nedenle, okula yabancılaşma, sadece öğrenciler için değil, aynı zamanda okul ve toplum için de ciddi bir sorundur.

Öğrencilerin okula yabancılaşmasının gerisindeki en önemli nedenlerden birisi olarak da eğitimdeki fırsat eşitsizliği ve sosyal adalete dayalı yönetimin zayıflığı gösterilebilir. Sosyoekonomik olarak alt grupta yer alan öğrenciler zaman zaman diğerleri tarafından dışlanabilmekte ve bunun sonucunda da sosyal adaletsizlikler ortaya çıkabilmektedir (Özbaş, 2018). Okulların, sosyal adalet ve eşitlik ilkelerini benimsemesi, öğrencilerin eğitimde eşit fırsatlara sahip olmalarını sağlamak için kritik öneme sahiptir. Okul yönetimi ve öğretmenlerin, tüm öğrencilere eşit davranması ve herkesin eğitim ihtiyaçlarını karşılayacak kaynaklara erişimini sağlaması gerekmektedir.

Gedik (2014), ortaöğretim kademesinde okul yaşam kalitesi ve okula yabancılaşma arasındaki ilişkiyi inceleyen araştırmasında, bu iki değişken arasında negatif yönlü, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki elde etmiştir. Sosyal adaletin okullardaki etkisi ise diğerlerine göre daha yeni bir konudur ve daha çok sosyal adaletin yönetici kısmına odaklanmıştır. Eğitimdeki sosyal adalet olgusunun özellikle zayıf kalmasının öğrencilerde okula karşı yabancılaşma duygusunu ortaya çıkartabileceği ya da güçlendirebileceği düşünülmektedir. Bunun yanında okul yaşam kalitesinin yüksek olmasının okullarda aynı zamanda sosyal adalet algısını da destekleyeceği ve bu sayede öğrencilerin okula karşı yabancılaşmasında da bir azalma olabileceği düşünülmektedir.

1.1. Araştırmanın amacı

Bu çalışmada okul yaşam kalitesi, okula yabancılaşma ve okullarda sosyal adalet değişkenleri arasında ne düzeyde bir ilişki olduğu temel problem durumu olarak belirlenmiştir. Bu temel probleme bağlı olarak aşağıdaki alt problemlere cevap aranmıştır:

- 1- Ortaöğretim öğrencilerinin okul yaşam kalitesi, okula yabancılaşma ve sosyal adalet algı düzeyleri nedir?
- 2- Ortaöğretim öğrencilerinin okul yaşam kalitesi, okula yabancılaşma ve okullarda sosyal adalet algısı arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
- 3- Okul yaşam kalitesi ve okula yabancılaşma okullarda sosyal adalet algısının anlamlı bir yordayıcısı mıdır?

1.2. Araştırmanın önemi

Okul yaşam kalitesi ve okula yabancılaşma konuları, öğrencilerin akademik başarıları, sosyal gelişimleri ve genel refahları üzerinde belirleyici etkiler yaratabilir. Sosyal adalet algısı ise öğrencilerin eşitlik, adalet ve toplumsal sorumluluk konularına karşı tutumlarını şekillendirmede önemli bir rol oynamaktadır. Bu üç değişken arasındaki ilişkilerin anlaşılması, okulların daha adil, kapsayıcı ve destekleyici eğitim ortamları oluşturmalarına yardımcı olabilir. Ayrıca bu araştırma, eğitimcilerin ve okul yöneticilerinin, öğrenci ihtiyaçlarını daha iyi anlamaları ve okul ortamlarını onların gelişimine uygun şekilde düzenlemeleri için değerli katkılar sunabilir. Araştırmanın sonuçları, eğitim politika yapıcılarına, okulların kalitesini ve öğrenci deneyimlerini iyileştirmeye yönelik stratejiler geliştirmede rehberlik edebilir. Dolayısıyla bu çalışma, eğitim alanındaki mevcut literatüre önemli katkılarda bulunmakta ve öğrencilerin eğitim ortamlarındaki deneyimlerini iyileştirmeye yönelik önemli bir adım atmaktadır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırmanın modeli

Bu araştırma nicel metodoloji içerisinde gerçekleştirilmiştir ve genel tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. İki ya da daha çok sayıda olan değişkenler arasında ki değişimi belirlemek amacıyla yapılan tarama modeli ise ilişkisel tarama modelidir (Karasar, 2011). Bu çalışmada bağımsız değişkenler olarak okul yaşam kalitesi ile sosyal adalet algısı; bağımlı değişken olarak da okula yabancılaşma alınmıştır. Bu üç değişken arasındaki ilişki incelendiği için ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır.

2.2. Araştırmanın evreni ve örnekleme

Araştırmanın ulaşılabilir evrenini 2022-2023 eğitim-öğretim yılında Düzce ili içerisindeki ortaöğretim okullarında öğrenimine devam eden 9, 10, 11 ve 12. sınıflardaki 19.372 öğrenci (www.duzce.meb.gov.tr) oluşturmaktadır. Araştırmanın evreninin hepsine ulaşmak zaman, mekân ve ekonomik sebeplerden zor olacağı için örneklem alma yöntemine başvurulmuştur. Evreni temsil edeceği düşünülen farklı lise türlerinden 899 öğrenci uygun örneklem tekniği ile belirlenmiştir. Ancak 25 öğrencinin, veri toplama yönergesine uygun olmayan şekilde katılım sağladığı görüldüğü için örneklem grubunun içerisinde çıkarılmıştır. Şu durumda örneklem, hedef evrenin %4,51'ini ($n=874$) oluşturmaktadır. Örnekleme ilişkin demografik bilgiler Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1.
Örnekleme İlişkin Demografik Bilgiler

Değişken	Açıklama	n	%
Cinsiyet	Kız	623	71,28
	Erkek	251	28,72
	<i>Toplam</i>	874	100,00
Sınıf Düzeyi	Dokuz	250	28,60
	On	165	18,88
	On Bir	287	32,84
	On İki	172	19,68
	<i>Toplam</i>	874	100,00
Okul Türü	Meslek Lisesi	199	22,77
	Anadolu Lisesi	380	43,48
	İmam Hatip Lisesi	198	22,65
	Güzel Sanatlar Lisesi	97	11,10
	<i>Toplam</i>	874	100,00
Anne Eğitim Düzeyi	İlkokul	360	41,19
	Ortaokul	220	25,17
	Lise	237	27,12
	Lisans	57	6,52
	<i>Toplam</i>	874	100,00
Baba Eğitim Düzeyi	İlkokul	216	24,71
	Ortaokul	219	25,06
	Lise	335	38,33
	Lisans	107	12,24
	<i>Toplam</i>	874	100,00

Tablo 1'e göre araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin %71,28'i ($n=623$) kız, %28,72'si ($n=251$) erkektir. Öğrencilerin %28,60'ı ($n=250$) dokuzuncu sınıf, %18,88' ($n=165$) onuncu sınıf, %32,84'ü ($n=287$) on birinci sınıf ve %19,68'i ($n=172$) on ikinci sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin %22,77'si ($n=199$) meslek lisesi, %43,48'i ($n=380$) Anadolu lisesi, %22,65'i ($n=198$) imam hatip lisesi ve %11,10'u ($n=97$) güzel sanatlar lisesine devam etmektedir. Öğrencilerin annelerinin eğitim düzeyine göre dağılıma bakıldığında çoğunluğunun annesinin ilkokul mezunu (%41,19; $n=360$) olduğu görülmektedir. En az katılım ise annesi lisans mezunu (%6,52; $n=57$) olan öğrencilerdedir. Öğrencilerin babalarının eğitim düzeyine göre dağılıma bakıldığında ise çoğunluğunun (%38,33; $n=335$) babasının lise mezunu olduğu görülmektedir.

2.3. Veri toplama araçları ve süreci

Bu araştırmanın veri toplanması aşamasında kişisel bilgiler formu, Sarı (2012) tarafından geliştirilen Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği (OYKÖ), Şimşek vd. (2015) tarafından geliştirilen Okula Yabancılaşma Ölçeği (OYÖ) ve Karacan vd. (2015) tarafından geliştirilen Okullarda Sosyal Adalet Ölçeği (OSAÖ) kullanılmıştır. Veri toplama araçları hakkındaki bilgiler şu şekildedir:

Kişisel Bilgi Formu: Ortaöğretim öğrencilerinin cinsiyet, sınıf, okul türü, anne eğitim düzeyi ve baba eğitim düzeyi gibi durumları içermektedir.

Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği (OYKÖ): Sarı (2007) tarafında geliştirilen Okul Yaşam Kalitesi Ölçeği geçerlik ve güvenilirlik açısından yine Sarı (2012) tarafından değerlendirilip toplam 35 maddeden oluşan yeni bir ölçek geliştirilmiştir. Bu ölçek "Okula Yönelik Duygular", "Okul Yönetimi", "Öğretmenler", "Öğrenciler" ve "Statü" olmak üzere beş alt boyutta sahiptir. Önceki ölçekte yer alan "Sosyal Etkinlikler" alt boyutu Cronbach alfa katsayısının (.53) kabul edilebilir değerden (.70) düşük olduğu ve tekrar çalışmalara rağmen bazı sorunların aşılamadığı için bu ölçekte çıkarılmıştır. Beş alt boyut, toplam varyansın %46,92'sini açıklamaktadır. Cronbach alfa katsayıları ise sırasıyla .82, .77, .83, .80, .53 ve .69'dur (Sarı, 2012). Bu araştırma için ölçeğin genelinde Cronbach's alfa katsayısı .87 olarak hesaplanmıştır. Cronbach's

alfa katsayısı “Öğretmenler” alt boyutu için .78; “Öğrenciler” alt boyutu için .78; “Okula Yönelik Duygular” alt boyutu için .83; “Okul Yönetimi” alt boyutu için .87 ve “Statü” alt boyutu için .78 olarak hesaplanmıştır. Ölçek beşli Likert tipindedir ve 1= Hiç katılmıyorum, 2= Katılmıyorum, 3= Ne katılıyorum ne katılmıyorum 4=Katılıyorum, 5=Tamamen katılıyorum şeklinde ifade edilmiştir. Ölçekteki olumsuz ifadeler puanlanırken ters çevrilmiştir. Ölçekten alınabilecek minimum puan 49,00 ve maksimum puan ise 175,00’tir.

Okula Yabancılaşma Ölçeği (OYÖ): Şimşek vd. (2015) tarafından geliştirilen Okula Yabancılaşma Ölçeği toplam 19 maddeden oluşmaktadır. “Anlamsızlık”, “Kuralsızlık”, “Güçsüzlük” ve “Sosyal Uzaklık” olmak üzere dört boyuttan meydana gelmektedir. Ölçek, lise öğrencilerinin yabancılaşma düzeylerindeki varyansın %49,80’ini açıklamaktadır. Alt boyutların varyansı ise sırasıyla %12,12, %12,67, %15,07 ve %9,31’dir. AFA sonuçlarına göre ölçek, lise öğrencilerinin yabancılaşma düzeylerinin %50’sini açıklamaktadır. Alt boyutlara bakıldığında ise Anlamsızlık %12, Kuralsızlık %13, Güçsüzlük %15 ve Sosyal Uzaklık %9 şeklinde bulunmuştur. Ölçeğin Cronbach alfa katsayıları ise Anlamsızlık için .78, Kuralsızlık için .76, Güçsüzlük için .80 ve Sosyal uzaklık için ise .66 olduğu, geneline bakıldığında ise .86 tespit edildiği görülmüştür. Bu araştırma için ölçeğin genelinde Cronbach’s alfa katsayısı .77 olarak hesaplanmıştır. Cronbach’s alfa katsayısı “Anlamsızlık” alt boyutu için .72, “Kuralsızlık” alt boyutu için .71; “Güçsüzlük” alt boyutu için .74 ve “Sosyal Uzaklık” alt boyutu için .73 olarak hesaplanmıştır. Ölçek beşli Likert tipindedir ve 1= Hiç katılmıyorum, 2= Katılmıyorum, 3= Ne katılıyorum ne katılmıyorum 4=Katılıyorum, 5=Tamamen katılıyorum şeklinde ifade edilmiştir. Ölçekten alınabilecek minimum ortalama puan 1,00 ve maksimum ortalama puan ise 5,00’dur.

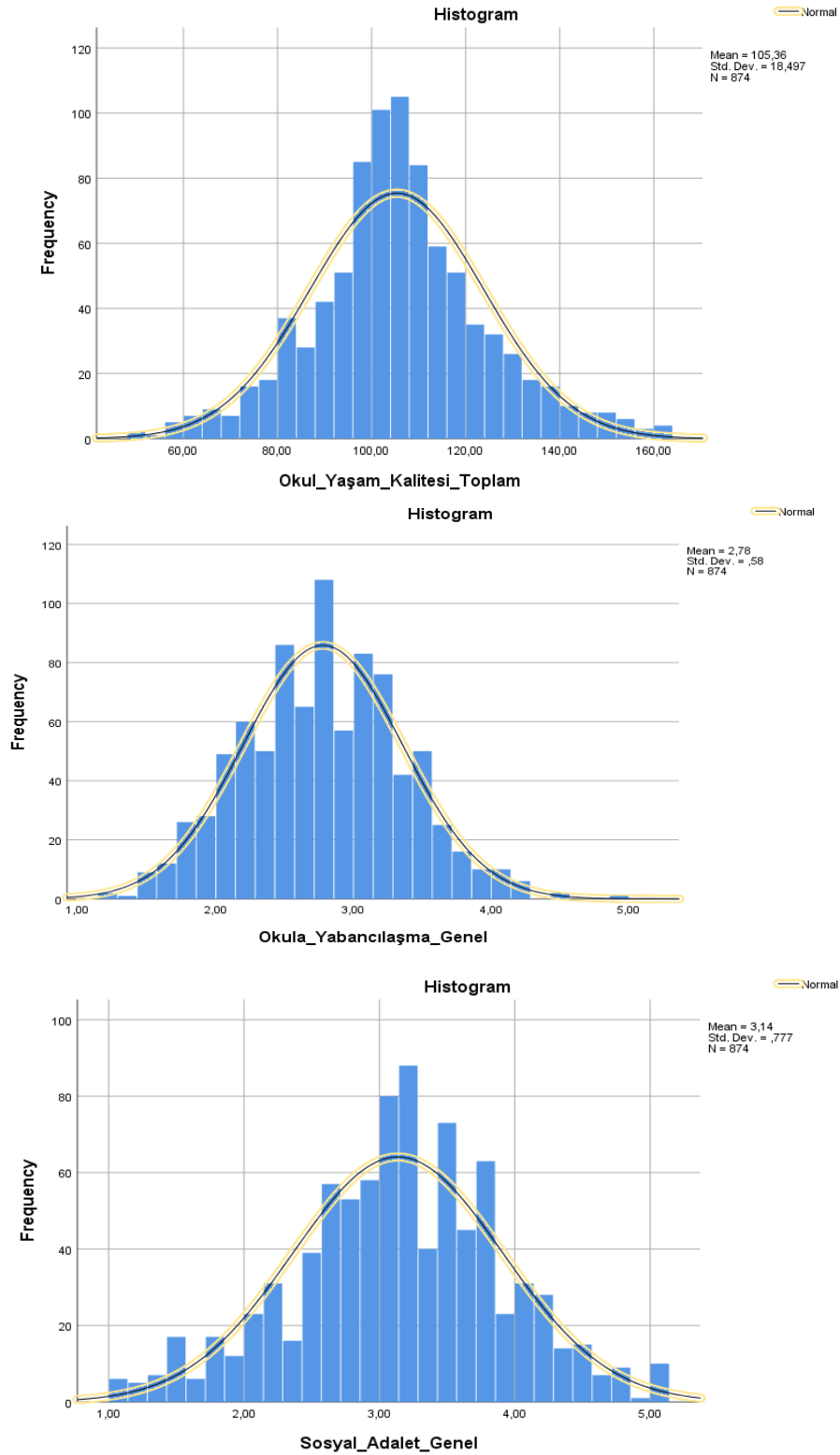
Okullarda Sosyal Adalet Ölçeği (OSAÖ): Karacan vd. (2015) tarafından geliştirilen Okullarda Sosyal Adalet Ölçeği toplam 19 maddeden ve “Katılımcı”, “Tanıyıcı” ve “Dağıtıcı” olmak üzere üç alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçek toplam varyansın %51,67’sini açıklamaktadır. Cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı 0.91 ve test yarılama güvenilirlik katsayısı 0.86’dır. Bu araştırma için ölçeğin genelinde Cronbach’s alfa katsayısı .91 olarak hesaplanmıştır. Alt boyutların güvenilirlik katsayıları ise katılımcı boyutu için 0.80, tanıyıcı boyutu için 0.82 ve dağıtıcı boyutu için 0.79’dur. Ölçek beşli Likert tipindedir ve 1= Hiç katılmıyorum, 2= Katılmıyorum, 3= Ne katılıyorum ne katılmıyorum 4=Katılıyorum, 5=Tamamen katılıyorum şeklinde ifade edilmiştir. Ölçekten alınabilecek minimum ortalama puan 1,00 ve maksimum ortalama puan ise 5,00’tir.

2.4. Verilerin toplanması ve analizi

Veriler 2022-2023 yılı güz döneminde gerekli etik (Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu 2022 tarih ve 440 sayılı) ve araştırma izinleri (Düzce İl Milli Eğitim Müdürlüğü-Tarih: 13.12.2022) alındıktan sonra Düzce ilinde bulunan örneklem içinde seçilen ortaöğretim okullarına gidilmiştir. Okul yöneticileri ile görüşülmüş ve ölçeklerin uygulanacağı tarih ve sınıflar belirlenmiştir. Ölçekler araştırmacılar tarafından belirlenen ders saatinde öğrencilere uygulanmıştır. Öğrencilere ölçekler ve araştırma hakkında genel bilgi verilmiş ve yapacakları katkının önemi belirtilmiştir. Araştırma katılmaya gönüllü olanlardan veriler elde edilmiştir. Toplanan veriler önce Excel programına girilmiş daha sonra SPSS programına aktarılmıştır.

Verilerin analizinde normallik değerlerini ölçmek için çarpıklık-basıklık değerleri ve normallik histogramı incelenmiştir. Okul yaşam kalitesi ölçeğinin çarpıklık değeri 0,159; basıklık değeri 0,516 olarak hesaplanmıştır. Okula yabancılaşma ölçeğinin çarpıklık değeri -0,153; basıklık değeri 0,028 olarak hesaplanırken okullarda sosyal adalet ölçeğinin çarpıklık değeri 0,096; basıklık değeri -0,178 olarak hesaplanmıştır. Normallik varsayımları karşılandığı için verilerin analizinde parametrik testler kullanılmıştır.

Bağımsız ve bağımlı değişkene ait verilerin normallik varsayımlarına ilişkin histogramlar Şekil 1'de sunulmuştur.

Şekil 1. Değişkenlerin normallik dağılımını gösteren histogramlar

2.5. Araştırmanın etik izni

Yapılan bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 21.11.2022

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2022/440

3. BULGULAR

3.1. Betimsel Verilere İlişkin Bulgular

Araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin okul yaşam kalitesi, okullarda sosyal adalet ve okula yabancılaşma ölçeklerinin genel ortalamaları ve alt boyutlarına ilişkin standart sapma ve aritmetik ortalama değerleri Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2.

Ortaöğretim Öğrencilerinin Okul Yaşam Kalitesi, Okullarda Sosyal Adalet ve Okula Yabancılaşma Algı Düzeylerine İlişkin Betimsel Veriler

Alt Boyutlar	N	Min	Max	Madde Sayısı	\bar{X}	SS
Öğretmenler	874	9,00	45,00	9	28,63	6,49
Öğrenciler	874	9,00	45,00	9	26,52	6,56
Okula Yönelik Duygular	874	8,00	40,00	8	24,39	7,21
Okul Yönetimi	874	6,00	30,00	6	15,56	5,16
Statü	874	3,00	15,00	3	10,43	2,80
Okul Yaşam Kalitesi (Genel)	874	49,00	175,00	35	105,54	18,68
Anlamsızlık	874	1,00	5,00	6	3,06	1,01
Kuralsızlık	874	1,00	5,00	6	2,27	0,62
Güçsüzlük	874	1,00	5,00	3	2,75	1,13
Sosyal Uzaklık	874	1,00	5,00	4	3,35	0,82
Okula Yabancılaşma (Genel)	874	1,22	5,00	19	2,77	0,57
Katılımcı	874	1,00	5,00	6	2,87	0,85
Tanıyıcı	874	1,00	5,00	6	3,46	0,99
Dağıtıcı	874	1,00	5,00	7	3,13	0,90
Okullarda Sosyal Adalet (Genel)	874	1,00	5,00	19	3,13	0,77

Tablo 2’ye bakıldığı zaman araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin algılarına göre okul yaşam kalitesi ölçeğinin her bir alt boyutuna ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri görülmektedir. “Öğretmenler” alt boyutunu toplam 9 madde meydana getirmektedir ve aritmetik ortalama değeri $\bar{X}= 28,63$; $SS= 6,49$ olarak hesaplanmıştır. İkinci alt boyut olan “Öğrenciler” alt boyutu aritmetik ortalama değeri $\bar{X}= 26,52$; $SS= 6,56$ olarak hesaplanmıştır. Üçüncü alt boyut olan “Okula Yönelik Duygular” toplam 8 maddeden meydana gelmektedir aritmetik ortalama değeri $\bar{X}= 24,39$; $SS= 7,21$ olarak hesaplanmıştır. Dördüncü alt boyut olan “Okul Yönetimi” toplam 6 maddeden meydana gelmektedir ve

aritmetik ortalama değeri $\bar{X}=15,56$; $SS=5,16$ olarak hesaplanmıştır. Beşinci alt boyut olan “Statü” alt boyutu aritmetik ortalama değeri $\bar{X}=10,43$; $SS=2,80$ olarak hesaplanmıştır. Alt boyutlara bakıldığında en yüksek aritmetik ortalama “Öğretmenler” alt boyutunda iken, en düşük ortalama ise Statü alt boyutundadır. Okul Yaşam Kalitesi ölçeği toplam 35 maddeden meydana gelmektedir ve aritmetik ortalama değeri $\bar{X}=105,54$; $SS=18,68$ olarak hesaplanmıştır. Bu ölçekten alınabilecek en yüksek puanın 175,00 olduğu dikkate alındığında öğrencilerin okul yaşam kalitesi algılarının orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Ortaöğretim öğrencilerinin algılarına göre okula yabancılaşma ölçeğinin her bir alt boyutuna ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 2’de görülmektedir. “Anlamsızlık” alt boyutunu toplam 6 madde meydana getirmektedir ve aritmetik ortalama değeri $\bar{X}=3,06$; $SS=1,01$ olarak hesaplanmıştır. İkinci alt boyut olan “Kuralsızlık” toplam 6 maddeden meydana gelmektedir ve aritmetik ortalama değeri $\bar{X}=2,27$; $SS=0,62$ olarak hesaplanmıştır. Üçüncü alt boyut olan “Güçsüzlük” alt boyutu aritmetik ortalama değeri $\bar{X}=2,75$; $SS=1,13$ olarak hesaplanmıştır. Dördüncü alt boyut olan Sosyal Uzaklık için aritmetik ortalama değeri $\bar{X}=3,35$; $SS=0,82$ olarak hesaplanmıştır. En yüksek aritmetik ortalama “Sosyal Uzaklık” alt boyutunda iken, en düşük ortalama ise “Kuralsızlık” alt boyutundadır. Okula Yabancılaşma ölçeğinin geneli için aritmetik ortalama değeri $\bar{X}=2,77$; $SS=0,57$ olarak hesaplanmıştır. Bu ölçekten alınabilecek en yüksek ortalamanın 5,00 olduğu dikkate alındığında öğrencilerin okula yabancılaşma algılarının orta düzeyde olduğu görülmektedir.

Tablo 2’ye bakıldığı zaman araştırmaya katılan ortaöğretim öğrencilerinin algılarına göre okullarda sosyal adalet ölçeğinin her bir alt boyutuna ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri görülmektedir. “Katılımcı” alt boyutunun aritmetik ortalama değeri $\bar{X}=2,87$; $SS=0,85$ olarak hesaplanmıştır. “Tanıyıcı” alt boyutunun aritmetik ortalama değeri $\bar{X}=3,46$; $SS=0,99$ olarak hesaplanmıştır. Üçüncü alt boyut olan “Dağıtıcı” için aritmetik ortalama değeri $\bar{X}=3,13$; $SS=0,90$ olarak hesaplanmıştır. En yüksek aritmetik ortalama “Tanıyıcı” alt boyutunda iken, en düşük ortalama ise Katılımcı alt boyutundadır. Okullarda Sosyal Adalet ölçeğinin geneli için aritmetik ortalama değeri $\bar{X}=3,13$; $SS=0,77$ olarak hesaplanmıştır. Bu ölçekten alınabilecek en yüksek ortalamanın 5,00 olduğu dikkate alındığında öğrencilerin okullarda sosyal adalet algılarının orta düzeyde olduğu görülmektedir.

3.2. Korelasyona İlişkin Bulgular

Tablo 3’te ortaöğretim öğrencilerinin okul yaşam kalitesi, okullarda sosyal adalet ve okula yabancılaşma düzeyleri arasındaki ilişkiyi gösteren Pearson Korelasyon Analizi sonuçları yer almaktadır.

Tablo 3:

Bağımsız ve Bağımlı Değişkenler Arasındaki İlişkiyi Gösteren Pearson Korelasyon Analizi Sonuçları

Değişkenler	Okul Yaşam Kalitesi	Okula Yabancılaşma	Sosyal Adalet
	r	1	-,38**
	p	,000	,57**
	n	874	874
	r	1	-,24**
	p	,000	,000
	n	874	874
	r		1
	p		
	n		

**p<0,01; *p<0,05

Tablo 3’teki analiz sonuçlarına göre ortaöğretim öğrencilerinin okul yaşam kalitesi algısı ile okula yabancılaşma arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve orta düzeyde bir ilişki vardır [$r=-0,38$; $p<0,01$]. Bu sonuç, okul yaşam kalitesinin artışının, okula yabancılaşma düzeylerinde bir azalmayla

ilişkili olduğunu, buna karşılık okul yaşam kalitesi azaldığında, okula yabancılaşma düzeyinin arttığı anlamına gelmektedir. Ortaöğretim öğrencilerinin okul yaşam kalitesi algısı ile okullarda sosyal adalet arasında istatistiksel olarak anlamlı, pozitif yönlü ve orta düzeyde bir ilişki vardır [$r= 0,57$; $p<0,01$]. Bu bulgu, okul yaşam kalitesi arttığında, sosyal adalet algısında da artış olduğunu göstermektedir. Ortaöğretim öğrencilerinin okula yabancılaşma düzeyleri ile okullarda sosyal adalet algı düzeyi arasında istatistiksel olarak anlamlı, negatif yönlü ve zayıf düzeyde bir ilişki vardır [$r= -0,24$; $p<0,01$]. Bu bulgu, ortaöğretim öğrencilerinde sosyal adalet algısının yüksek olduğu durumlarda okula yabancılaşmanın daha düşük olduğunu, sosyal adalet algısının düşük olduğu durumlarda ise okula yabancılaşmanın daha yüksek olduğunu göstermektedir.

3.3. Çoklu Regresyona İlişkin Bulgular

Araştırmanın son alt problemi olan aracılık etkisini sınamadan önce bağımsız ve bağımlı değişkenler arasındaki ilişki analiz edilmiştir. Bu ilişkilere analizler Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4.
Bağımsız Değişkenlerin Bağımlı Değişkeni Yordama Düzeyini Gösteren Çoklu Doğrusal Regresyon Analizi

Değişken	B	Standart Hata _B	β	t	p	Kısmi r	İkili r
Sabit	4,058	0,108		37,639	.00		
Okul Yaşam Kalitesi	-0,011	0,001	-0,359	-9,442	.00	-0,305	-0,296
Sosyal Adalet	-0,027	0,029	-0,035	-0,926	.36	-0,031	-0,029

R = 0.380; R² = 0.144; F (2, 871) = 73,374; p < 0.05; VIF < 2; Tolerance Value < 1; Durbin-Watson = 1.662

Tablo 4'te bağımsız ve yordayıcı değişkenlerin, bağımlı değişken olan okula yabancılaşma üzerindeki açıklayıcılık düzeyini gösteren çoklu regresyon analizi sonuçları yer almaktadır. Tüm değişkenler normallik varsayımlarını karşılamakta ve çoklu bağılantısallık sorunu bulunmamaktadır ($VIF = 1.469$; $Durbin-Watson = 1.662$; $Tolerance\ değeri = .681$). Analiz sonuçlarına göre her üç değişken bir arada iken bağımlı değişken üzerinde anlamlı bir yordama yapmaktadır ($R=0.380$; $R^2 = 0.144$; $p<0,05$). p değerlerine bakıldığında bağımsız değişkenlerden sadece okul yaşam kalitesinin ($p<0,05$) anlamlı yordama gücüne sahip olduğu görülmektedir. Bağımsız değişkenlerin bir arada iken bağımlı değişkeni yordama düzeyi %14,4'tür. Okul yaşam kalitesinde meydana gelen bir birimlik değişim, okula yabancılaşmada -0,011 birimlik negatif yönlü değişim meydana getirmektedir. β değerlerine göre okula yabancılaşma üzerinde en fazla etkisi olan değişken Okul Yaşam Kalitesi'dir.

4. TARTIŞMA ve SONUÇ

Ortaöğretim öğrencilerinin okul yaşam kalitesi, okula yabancılaşma ve sosyal adalet algıları üzerine yapılan bu araştırma, eğitim ortamlarının karmaşık yapısını ve öğrenci deneyimlerinin çeşitli yönlerini ortaya koymaktadır. Araştırmanın sonuçları, öğrencilerin okul yaşam kalitesi algılarının orta düzeyde olduğunu göstermektedir. Literatürde benzer bulguları olan çalışmalara rastlamak mümkündür. Örneğin, Durmaz (2008) ve Sarı vd. (2007) tarafından yapılan öğrencilerin okul yaşam kalitesi algılarını belirlemeyi amaçlayan araştırmada da orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğrencilerin okul yaşamı kalitesini etkileyen çeşitli faktörler bulunmaktadır. Bu faktörler; okul kültürü, liderlik, öğretmenlerin yetkinliği, fiziksel ortamın kalitesi, kaynakların yeterliliği ve fırsat eşitliği gibi unsurları içermektedir. Bu faktörler, öğrencilerin eğitim deneyimlerini doğrudan etkileyerek akademik ve sosyal gelişimlerini şekillendirmektedir. Fiziksel olarak iyileştirilmiş okul koşullarının, öğrencilerin okula devam durumları ve başarıları üzerinde olumlu etkileri olduğu belirlenmiştir (Palanbek-Yavas ve Çağlayan, 2022). Winheller

vd. (2013) tarafından yapılan bir çalışma, öğrencilerin okul yaşam kalitesi algılarının, öğretim kalitesi ve öğrenci-öğrenci ilişkileriyle doğrudan ilişkili olduğunu göstermiştir. Öğrencilerin matematik öğrenme konusundaki öz yeterlik algılarının, akademik performanslarıyla doğrudan ilişkili olduğu bulunmuştur. Erez vd. (2020), Kanadalı ve İsraili öğrenciler arasında okul yaşam kalitesi algılarının karşılaştırdığı ve kültürel farklılıkların bu algıları nasıl etkileyebileceğini göstermiştir. Araştırma, okul yaşam kalitesi algılarının fiziksel çevre, olumlu tutumlar, öğrenci-öğretmen ilişkisi ve psikososyal faktörlerle ilişkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Araştırmada öğrencilerin, öğretmenlerin rolüne ve öğrenciler arası ilişkilere daha olumlu bir şekilde yaklaştıkları görülmektedir. Bu durum, öğretmenlerin öğrenciler üzerindeki etkisinin önemli olduğunu göstermektedir. Nitelikli ve yüksek motivasyona sahip öğretmenler, öğrencilere destek sağlayabilir, güvenli bir öğrenme ortamı oluşturabilir ve öğrenci-öğretmen ilişkilerini güçlendirebilir. Bununla birlikte, okul yönetimi ve statü gibi alt boyutlarda daha düşük ortalama değerler elde edilmiştir. Bu sonuçlar, okul yönetimi ve statü gibi faktörlerin öğrencilerin okul yaşam kalitesi algısını etkileyebileceğini göstermektedir. Etkili okul yönetimi, adil politikaların benimsenmesini ve öğrencilerin ihtiyaçlarının karşılanmasını gerektirir. Ayrıca, statü farklılıklarının azaltılması ve eşitlikçi bir ortamın sağlanması, öğrencilerin okul yaşam kalitesini artırabilir.

Okula yabancılaşma ölçeği alt boyutuna ilişkin bulgular, öğrencilerin okula yabancılaşma orta düzeyde olduğunu göstermektedir. Okula yabancılaşma, öğrencilerin okul ortamına, öğretmenlere, akranlara ve akademik süreçlere olan bağlılıklarını etkileyen önemli bir kavramdır. Okula yabancılaşma düzeylerinin belirlenmesi, eğitimdeki zayıf noktaları ve iyileştirme alanlarını belirlemek açısından büyük önem taşımaktadır. İlgili literatürde yapılan bir araştırma, öğrencilerin okula yabancılaşma düzeylerinin orta düzeyde olduğunu göstermektedir (Gedik ve Cömert, 2018).

Öğrencilerin okula yabancılaşma düzeylerinin orta düzeyde olması, okula karşı duygusal ve psikolojik bir uzaklaşma yaşadıklarını gösterebilir. Bu durum, öğrencilerin okula olan bağlılığını azaltabilir ve öğrenme motivasyonlarını olumsuz etkileyebilir. Okula yabancılaşma, sosyal ilişkilerin zayıflamasına, öğrenci-öğretmen etkileşimlerinin azalmasına ve okulda aktif katılımın azalmasına yol açabilir. Bu sonuç, okullarda öğrencilerin okula yabancılaşma düzeylerini azaltmak için okul içi sosyal etkinliklerin artırılması, öğrencilerin katılımını teşvik eden programları çoğaltılması, etkili danışmanlık hizmeti sunulması gibi önlemleri almanın gerekliliğini ortaya koymaktadır. Okullar, öğrencilerin sosyal bağlarını güçlendirecek ve okula olan bağlılıklarını artıracak ortamlar sağlamak için çeşitli stratejiler uygulayabilirler. Örneğin, okulda öğrenciler arasında dayanışma ve iş birliği kültürünün geliştirilmesi, öğrencilerin katılımını teşvik eden etkinliklerin düzenlenmesi ve öğretmen-öğrenci ilişkilerinin güçlendirilmesi gibi adımlar atılabilir.

Pala'nın (2016) yaptığı çalışmada da öğrencilerin orta düzeyde bir okula yabancılaşma algılarının olduğunu tespit edilmiştir. Pala'nın (2016) çalışmasına benzer şekilde mevcut bu çalışmada da sosyal uzaklık alt boyutu en yüksek ortalama değere sahipken, kuralsızlık alt boyutu en düşük ortalama değere sahiptir. Öğrencinin, eğitimin amacını ve önemini kavrayarak bir hedefe odaklanmasını sağlamak, okul kurallarının amacı ve önemini içselleştirmesine imkân sunmak yabancılaşmalarını azaltmada etkili olabilir. Ayrıca, öğrencinin arkadaşlarıyla beraber etkinlikler tasarlanması, motivasyonunu artıracak dönütlerde bulunulması da okula yabancılaşmasını azaltabilir. Öğrencinin kendine, çevresine ve okula uzaklaşması, onu eğitsel ve sosyal açıdan olumsuz durumlara düşürebilir. Atmaca (2019) tarafından yapılan çalışmada okula yabancılaşmanın suça eğilimi doğrudan yordadığı tespit edilmiştir. Atmaca'nın (2019) bulgularına göre, okula yabancılaşma düzeyi artan öğrencilerde suça eğilim de artmaktadır. Öğrencilerin okul ortamına olan bağlılığının azalması, suça yönelmelerini etkileyebilir ve riskli davranışlar sergileme olasılıklarını artırabilir.

Goodman ve arkadaşlarının (2011) çalışması, öğrencilerin okulda daha fazla söz hakkı ve otorite sahibi olmalarının, pasifliklerini azaltarak okula yabancılaşmayı düşürdüğünü göstermiştir. Bu durum, öğrencilere daha fazla özgürlük, güç ve otorite sağlanarak okul bağlılıklarının artırılabilirliğini göstermektedir. Hascher ve Hagenauer (2010) tarafından yapılan farklı bir çalışma, öğretim kalitesi,

öğretmen-öğrenci entegrasyonu ve öğrenci-öğrenci entegrasyonunun öğrencilerin okula yabancılaşma düzeylerini belirlemede önemli olduğunu göstermiştir. Bu sonuçlar, okulun sosyal ve eğitimsel ortamının öğrencilerin okula bağlılık düzeylerini etkilediğine işaret etmektedir.

Araştırmada öğrencilerin okullardaki sosyal adalete yönelik algılarının orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sosyal adalet, okullarda adil davranışların, eşitlik ve fırsat eşitliği algısının önemli bir bileşenidir. Öğrencilerin okullarda sosyal adaleti algılamaları, okul ortamının adil ve destekleyici olup olmadığı konusunda önemli bir göstergedir. Öğrencilerin okullarda sosyal adaleti orta düzeyde algılamaları, adil davranışların var olduğunu göstermektedir. Bu durum, öğrencilerin eşitlik, adalet ve fırsat eşitliği konularında okulların iyi bir performans sergilediğine dair de bir işarettir. Okulda izlenen politikalar, çeşitli uygulamalar ve disiplin yöntemleri, öğrencilerin sosyal adaleti algılamalarını etkileyen önemli faktörlerdir. Ancak, öğrencilerin okullarda sosyal adaleti orta düzeyde algılamaları aynı zamanda iyileştirme alanları olduğunu da göstermektedir. Okullar, sosyal adaleti güçlendirmek için çeşitli önlemler alabilir. Öğrencilerin eşitlikçi kaynaklara erişimi, adil değerlendirme yöntemleri, çeşitliliğe saygı gösterme ve zorbalıkla mücadele gibi konulara odaklanarak sosyal adaleti artırabilirler.

İlgili literatürde yapılan farklı bir araştırmada, kız öğrencilerin sosyal adalet bilinci erkek öğrencilerden yüksek bulunmuştur (Tarhan, 2022). Tarhan'ın (2022) çalışması, cinsiyet, eğitim seviyesi ve aile geliri gibi değişkenlerin öğrencilerin sosyal adalet farkındalık seviyeleri üzerinde etkili olduğunu bulmuştur. Bu, demografik ve sosyoekonomik faktörlerin öğrencilerin sosyal adalet algılarını etkileyebileceğini göstermektedir. Akman'ın (2020) araştırması, okul müdürlerinin sosyal adalet liderliği davranışlarının, öğrencilerin okul müdürlerine olan güvenlerini ve okula olan motivasyonlarını etkilediğini göstermektedir. Bu, okul liderlerinin davranışlarının öğrencilerin okula ve sosyal adalet algılarına etkisi olduğunu vurgulamaktadır.

Okul yaşam kalitesi ve okula yabancılaşma arasında negatif yönlü, orta düzeyde ve anlamlı bir ilişki ortaya çıkmıştır. Gedik (2014) tarafından gerçekleştirilen araştırmasında da benzer bulgular elde edilmiştir. Okul yaşam kalitesi ve okula yabancılaşma arasındaki bu ilişki, önemli sonuçlar doğurmaktadır. Öğrencilerin okula yabancılaşması, öğrenme motivasyonlarını ve katılımlarını olumsuz yönde etkileyebilir. Aynı zamanda, akademik başarıları, psikolojik refahları ve genel yaşam kaliteleri üzerinde de olumsuz bir etkisi olabilir. Bu nedenle, okul yönetimlerinin ve eğitimcilerin okul yaşam kalitesini artırmak ve okula yabancılaşmayı azaltmak için önemli adımlar atması gerekmektedir. Özellikle politika yapıcılarının ve yetkili kurulların okullara sağlanan ödenekleri artırarak ve kaynak sağlayarak okullarda daha nitelikli etkinliklerin tasarlanmasına katkı vermeleri etkili olacaktır. Öğrencilerin okul yaşam kalitesi arttıkça okula yabancılaşmasının azalacağı söylenebilir. Morinaj ve Hascher'in (2019) çalışmasında, okula yabancılaşmanın öğrencilerin iyi olma hali üzerindeki etkilerini incelenmiştir. Bulgular, okula karşı yabancılaşma yaşayan öğrencilerin iyi olma hallerinin olumsuz etkilendiğini göstermiştir. Morinaj ve Hascher'in (2019) bu yöndeki bulguları okul yaşam kalitesinin yalnızca akademik başarıyı değil, aynı zamanda öğrencilerin genel refahını da etkilediğini göstermektedir.

Değişkenlerin korelasyon analizine bakıldığında okul yaşam kalitesi ile okullarda sosyal adalet arasında pozitif yönlü, orta düzeyli, anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bir başka ifadeyle öğrencilerin okul yaşam kalitesi arttıkça sosyal adalete ilişkin algıları da artmaktadır. Bu sonuç, okul yaşam kalitesi ile okullarda sosyal adalet algısı arasında pozitif bir ilişki olduğunu göstermektedir. Okul yaşam kalitesi, liderlik ve yönetim anlayışı, kaynakların dağılımı, öğretmenlerin ve öğretimin niteliği, okul iklimi ve kültürü gibi çeşitli parametreler ve faktörler tarafından şekillenirken, okullarda sosyal adalet algısı da öğrencilerin deneyimledikleri adalet, eşitlik ve fırsat eşitliği gibi unsurlarla ilişkilidir. Okulun yönetim politikaları, disiplin uygulamaları, kaynakların adil dağılımı, eşitlikçi eğitim fırsatları gibi faktörler, okullarda sosyal adalet algısını etkileyen önemli etmenlerdir. Koçak'ın (2021) araştırması, sosyal adalet liderliğinin, öğrencilerin okula aidiyet duygusu ve dayanıklılığını artırdığını göstermektedir. Koçak'ın (2021) bulguları,

okul liderlerinin sosyal farklılıkların okulda yarattığı zararlı etkileri dikkate alarak okul yaşam kalitesini iyileştirmeleri gerektiğini belirtmektedir.

Okullarda sosyal adalet ile okula yabancılaşma arasında negatif yönlü, zayıf düzeyde ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Bu sonuca göre öğrencilerin sosyal adalet algılarının yükselmesi onların okula yabancılaşmasını azaltmakta etkili olabilir. Canlı ve Demirtaş'ın (2021) çalışması, okul müdürlerinin sosyal adalet liderliği seviyeleri ile öğrencilerin okuldan yabancılaşma düzeyleri arasındaki ilişkiyi araştırmıştır. Bulgular, sosyal adalet liderliğinin, okuldan yabancılaşmayı azaltan önemli bir faktör olduğunu göstermektedir. Sosyal adalet liderliği sergileyen okul müdürleri, öğrencilerin okula yabancılaşma düzeylerini azaltabilir ve okul ortamını daha kapsayıcı ve adil hale getirebilir.

Okul yaşam kalitesi, öğrencilerin okul ortamında deneyimlediği çeşitli parametreler ve faktörler tarafından etkilenmektedir. Örneğin, akademik kaynaklara erişim, fiziksel ve duygusal güvenlik, sosyal ilişkiler ve destek ağlarının varlığı, öğretmen-öğrenci ilişkileri, sınıf atmosferi ve okulun genel atmosferi gibi faktörler, okul yaşam kalitesini belirleyen önemli etmenlerdir. Bu faktörlerin varlığı veya eksikliği, öğrencilerin okula yabancılaşma düzeylerini etkileyebilir. Örneğin, yetersiz akademik kaynaklara sahip olan bir okul, öğrencilerin öğrenme motivasyonunu ve başarılarını olumsuz etkileyebilir. Aynı şekilde, zayıf sosyal ilişkiler ve destek ağlarına sahip olan bir okul, öğrencilerin sosyal bağlarını geliştirmelerini ve okula olan bağlılıklarını azaltabilir. Bu bulguların öğrencilere ve okullara önemli etkileri vardır. Öğrenciler, olumlu bir okul yaşamı deneyimlediklerinde, öğrenme motivasyonları artar, akademik başarıları yükselir ve psikolojik refahları iyileşir. Aynı şekilde, okul yaşam kalitesi, öğrencilerin okula olan bağlılığını artırarak devamsızlık oranlarını azaltabilir.

Değişkenlerin regresyon analizine bakıldığında okul yaşam kalitesi ve okullarda sosyal adalet değişkenlerinin okula yabancılaşmayı yordama düzeyi %14,4 olarak tespit edilmiştir. Bağımsız değişkenlerden sadece okul yaşam kalitesi bağımlı değişkeni anlamlı yordama gücüne sahiptir. Okul yaşam kalitesini artan öğrencilerin okula karşı olumlu duygular besleyeceğinden okula yabancılaşmalarının azalacağı söylenebilir. Bu bulgu, okul yaşam kalitesi ve sosyal adaletin, öğrencilerin okula yabancılaşma düzeylerini etkileyen önemli faktörler olduğunu göstermektedir. Okul yaşam kalitesi, öğrencilerin okul ortamının genel kalitesi, fiziksel düzenlemeler, öğretim yöntemleri, kaynakların kullanımı ve öğrenci-öğretmen ilişkileri gibi faktörleri içermektedir. Okullarda sosyal adalet ise eşitlik, adalet ve fırsat eşitliği algısını ifade etmektedir. Öte yandan, bu bulguya göre sadece okul yaşam kalitesi değişkeni, okula yabancılaşmayı anlamlı şekilde yordamaktadır. Diğer bir deyişle, sosyal adalet değişkeni okula yabancılaşmayı yordamada istatistiksel olarak anlamlı bir etkiye sahip değildir. Bu sonuçlar, okul yaşam kalitesinin öğrencilerin okula yabancılaşma düzeylerini daha güçlü bir şekilde etkilediğini göstermektedir.

Sosyal adaletin okula yabancılaşmayı yordamadaki anlamsız etkisi ise dikkate değerdir. Bu sonuçlar, sosyal adaletin okula yabancılaşma üzerinde doğrudan bir etkiye sahip olmayabileceğini göstermektedir. Ancak sosyal adaletin diğer faktörlerle ilişkili olabileceği ve dolaylı yoldan okula yabancılaşmayı etkileyebileceği düşünülebilir. Örneğin, sosyal adaletin düşük olduğu bir okul ortamı, öğrenciler arasında ayrımcılık, dışlanma veya adaletsizlik hissi yaratabilir, bu da öğrencilerin okula yabancılaşmasına katkıda bulunabilir. Sonuç olarak bu araştırma, ortaöğretim öğrencilerinin okul yaşam kalitesi, okula yabancılaşma ve sosyal adalet alguları arasındaki ilişkileri ortaya koymuştur. Okul yaşam kalitesinin, öğrencilerin okula yabancılaşma düzeylerini ve sosyal adalet algılarını önemli ölçüde etkilediği gözlemlenmiştir. Bunun yanı sıra, okullarda sosyal adaletin okula yabancılaşma üzerinde doğrudan bir etkisi olmayabilirken, dolaylı etkileri dikkate değerdir. Bu bağlamda bazı öneriler şunlar olabilir:

- Okulların sosyal adaleti ve eşitlikçi bir ortamı teşvik etmeleri, okula yabancılaşma düzeylerini azaltmada önemli bir rol oynamaktadır. Okullar, farklı öğrenci grupları arasında eşitlikçi fırsatlar sağlamak için politika ve uygulamalarını gözden geçirmeli ve iyileştirmelidir.

- Okullar, öğrenci merkezli yaklaşımları benimseyerek, öğrencilerin seslerini duydukları, katılım fırsatlarına sahip oldukları ve adil bir ortamda öğrenme imkânı buldukları bir okul deneyimi sağlayabilirler.
- Araştırmanın bulgularına dayanarak, okul yönetimlerinin okul yaşam kalitesini artırmak için çeşitli stratejiler geliştirmesi önemlidir. Örneğin, öğrenci-öğretmen ilişkilerini güçlendirmek, öğrencilerin katılımını teşvik etmek, öğrencilerin ihtiyaçlarını anlamak ve karşılamak için çeşitli destek programları oluşturmak gibi adımlar atılabilir.
- Farklı çalışmalarda öğrencilerin okula yabancılaşmasını artıran okul içi ve okul dışı faktörlere odaklanılabilir. Okullarda sosyal adaletin sağlanmasında okul kültürünün rolünü inceleyen bir araştırma yapılabilir.
- Eğitim kaynaklarının tüm okullar arasında adil bir şekilde dağıtılmasını sağlayacak politikaların geliştirilmesi sağlanmalıdır.

Kaynakça / Reference

- Akman, Y. (2020). The relationship between social justice leadership, trust in principals and student motivation. *International Journal of Educational Methodology*, 6(4), 775-788.
- Atmaca, T. (2019). Olumsuz okul tutumu, okula yabancılaşma ve anti-sosyal davranışın ortaöğretim öğrencilerinin suça eğilimini yordama düzeyi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi*, 10(32), 64-86.
- Bademci, H. Ö., Karadayı, E.F., Karabulut, İ.G. ve Vural, N.B. (2018). Öğrencilerin özsaygılarının artırılması yoluyla okul terkinin önlenmesi. *Türk Psikoloji Yazıları*, 21(41), 60-73.
- Bayram, G. ve Ekşioğlu, S. (2020). The relationship between the quality of school life perceptions of the secondary school students and their lifelong learning tendencies. *International Journal of Psychology and Educational Studies*, 7(3), 81-88.
- Bilgiç, S. (2009). İlköğretim öğrencilerinde okul yaşam kalitesi algısının arkadaşlara bağlılık ve empatik sınıf atmosferi değişkenleriyle ilişkisinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Canlı, S., & Demirtaş, H. (2022). The correlation between social justice leadership and student alienation. *Educational Administration Quarterly*, 58(1), 3-42.
- Çoruk, A. ve Çiçek, H. K. (2017). İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin okul yaşam kalitesi algıları ile iş doyumunu algıları arasındaki ilişki. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31, 750-761.
- Demir, A. H. (2002). İlköğretim öğrencilerinde stres yaratan yönetici davranışları ve öğrencilerin başa çıkma davranışları. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Demirtaş, H. & Canlı, S. (2018). Sosyal adalet liderliği ve okula yabancılaşma arasındaki ilişki, V. International Eurasian Educational Research Congress [23-26 May 2022], Antalya, Türkiye.
- Down, B. (2016). *Rethinking mis/behaviour in schools: from 'youth as a problem' to the 'relational school'*. In: Sullivan, A., Johnson, B., Lucas, B. (eds) Challenging Dominant Views on Student Behaviour at School, pp. 77-95. Springer, Singapore.
- Durmaz, A. (2008). *Liselerde okul yaşam kalitesi*. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Durukan, P., Kiran, D., Mutlu, E. ve Bayrak, R. (2023). Okula yabancılaşma ile ilgili yapılan çalışmaların analizi: bir meta-sentez çalışması. *Journal of European Education*, 13(1), 87-99.
- Erdem, A., ve Erdem, M. (2013). İlköğretim okullarında okul yaşamı kalitesi: Van ili örneği ilköğretim. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28(3), 151-165.
- Erez, A.B.H, Stefan, K., Jessie-Lee, M. & Naomi, W. (2020). School quality of life: Cross-national comparison of students perspectives. *Work*, 67(3), 573-581.
- Gedik, A. (2014). *Ortaöğretim öğrencilerinde okul yaşam kalitesi bağlamında okula yabancılaşma*. Yüksek Lisans Tezi, İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Gedik, A. ve Cömert, M. (2018). Ortaöğretim öğrencilerinde okula yabancılaşma düzeyleri. *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15, 475-497.
- Goodman, J., Hoagland, J., Pierre-Toussaint, N., Rodriguez, C., & Sanabria, C. (2011). Working the crevices: granting students authority in authoritarian schools. *American Journal of Education*, 117, 375 – 398.
- Hascher, T., & Hagenauer, G. (2010). Alienation from school. *International Journal of Educational Research*, 49, 220-232.
- Karacan, H., Bağlıbel, M. ve Bindak R. (2015). Okullarda yabancılaşma ölçeğinin geliştirilmesi, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(31), 54-68.

- Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Koçak, S. (2021). Does social justice leadership in education improve the school belonging and resilience of students? *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 27(1), 1061-1084.
- Kong, C.K. (2008). Classroom learning experiences and students' perceptions of quality of school life. *Learning Environment Research*, 11, 111-129.
- Kumari, S. & Kumar, P. (2017). Student alienation among college students in relation to their (restrictive-permissive) parental behaviour. *International Journal of Advanced Education and Research*, 2(3), 204-211.
- Kocayörük, E. (2007). Lise öğrencilerinin yabancılaşmaları ile anne-baba ilişkileri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim Bilim Toplum Dergisi*, 5(17), 92-117.
- Lazar, S. (1999). *The quality of school life scale as a predictive indicator of student disengagement from school*. Master's Thesis, Rowan University, USA.
- Lee E.S. (2004). The influencing factors on alienation in high school students]. *Journal of Korean Academy of Nursing*, 34(1), 45-52.
- Liazos, A. (1978). *School, alienation, and delinquency*. *Crime & Delinquency*, 24(3), 355-370.
- Mpaata, K. A. & Mpaata, Z. (2019). The leadership role of secondary school head teachers in delivering integrative quality education in Uganda. *International Journal of Educational Leadership and Management*, 7(2), 203-230.
- Morinaj, J., & Hascher, T. (2019). School alienation and student well-being: a cross-lagged longitudinal analysis. *European Journal of Psychology of Education*, 34(2), 273-294.
- Morinaj, J., de Moll, F., Hascher, T., Hadjar, A., Grecu, A., & Scharf, J. (2023). School alienation among adolescents in Switzerland and Luxembourg: the role of parent and peer supportive attitudes toward school and teacher autonomy support. *Youth & Society*, 55(2), 187-212.
- Özbaş, M. (2018). Dezavantajlı sosyolojik tabakalarda zorunlu eğitim sürecini etkileyen değişkenler. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 26(4), 1143-1154.
- Özsarı, M. P. (2015). *İlköğretim 4. ve 5. sınıf öğrencilerinin okula yabancılaşma ve sosyal beceri düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur.
- Pala, M. F. (2016). *Ortaöğretim öğrencilerinin okula yabancılaşma sorunu: İstanbul İli Silivri ilçesi örneği*. Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul.
- Palanbek-Yavas, S., ve Çağlayan C. (2022). The effect of environmental conditions of schools on student success and absenteeism. *Turkish Journal of Pediatric Disease*, 16, 18-24.
- Polat, Ş. (2018). Ortaokul öğrencilerinde okula yabancılaşma ve okul tükenmişliği ilişkisinin incelenmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 31(1), 257-277.
- Sadak, R. (2018). *Eğitim ve yabancılaşma*. Yüksek Lisans Tezi, Bingöl Üniversitesi, Bingöl.
- Sarı, M. (2007). *Demokratik değerlerin kazanımını sürecinde örtük program: düşük ve yüksek "okul yaşam kalitesine" sahip iki ilköğretim okulunda nitel bir çalışma*. Doktora Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Sarı, M., Ötünç, E. ve Erceylan, H. (2007). Liselerde okul yaşam kalitesi, Adana ili örneği. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 13(50), 297-320.
- Sarı, M. (2012). Okul yaşamının değerlendirilmesi: okul yaşam kalitesi ölçeğinin güvenilirlik ve geçerliği. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 42, 344-355.

- Sidorkin, A. M. (2004). In the event of learning: alienation and participative thinking in education. *Educational Theory*, 54(3), 251-262.
- Şimşek, H., Abuzar, C., Yegin, H., Şimşek, S. ve Demir, A. (2015). Okula yabancılaşma ölçeği. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(4), 309-322.
- Şimşek, H. ve Katıtaş, S. (2014). İlköğretim ikinci kademe öğrencilerinde okula yabancılaşmanın çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Şanlıurfa ili örneği). *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 81-99.
- Solano F. E, Vilela-Estrada M.A., Meza-Liviapoma J., Araujo-Chumacero M.M., Vilela-Estrada A.L., Mejia C.R. (2017). Social and family factors associated with quality of life in children in schools from Piura, Peru. *Revista Chilena de Pediatría*, 88(2), 223-229.
- Suldo, S. M., Thalji-Raitano, A., Hasemeyer, M., Gelley, C. D., & Hoy, B. (2013). Understanding middle school students life satisfaction: Does school climate matter? *Applied Research in Quality of Life*, 8(2), 169-182.
- Tarhan, Ö. (2022). Ortaokul öğrencilerinin sosyal adalet bilinci. *Cumhuriyet Uluslararası Eğitim Dergisi*, 11(2), 374-391.
- Topcubaşı, T. (2016). Farklılıklara saygı eğitiminde öğrenme ortamının düzenlenmesi ve öğrencilerle yürütülebilecek etkinlikler. *International Journal of Eurasian Education and Culture*, 1, 33-45.
- Triverdi, R. & Prakasha, G.S. (2021). Student alienation and perceived organizational culture: a correlational study. *International Journal of Evaluation and Research in Education (IJERE)*, 10(4), 1149-1158.
- Türnüklü, A. (2004). Okullarda sosyal ve duygusal öğrenme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 37, s.136-152.
- Vangölü, M. S., & Çenesiz, G. Z. (2022). Bir kopma süreci: okula yabancılaşma. *Alanyazın*, 3(2), s.227-235.
- Winheller, S., Hattie, J., & Brown, G. (2013). Factors influencing early adolescents' mathematics achievement: High-quality teaching rather than relationships. *Learning Environments Research*, 16, 49-69.
- Yuen, C. Y. M. (2016). Linking life satisfaction with school engagement of secondary students from diverse cultural backgrounds in Hong Kong. *International Journal of Educational Research*, 77, 74-82.
- Zenciroğlu, S. (2017). Öğretmenlerin okul yaşam kalitesi algıları ile sınıf yönetimine yönelik tutum ve inançlarının incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.

EXTENDED ABSTRACT

1. INTRODUCTION

The educational experience of high school students is a multifaceted construct influenced by various factors, including the quality of school life, the level of alienation students feel towards their school, and their perception of social justice within the school environment. This study aims to delve into these complex relationships, offering insights into how these factors interplay to shape students' overall educational journey and well-being. The concept of school quality of life is central to understanding students' engagement, satisfaction, and success in the school setting. It encompasses various dimensions, including academic resources, emotional and physical safety, teacher-student relationships, and the broader school atmosphere. These elements collectively contribute to how students perceive their school environment, impacting their academic motivation and outcomes. School alienation, on the other hand, refers to the sense of disconnection or estrangement students may experience in their school environment. This phenomenon can manifest in various forms, such as feelings of isolation, lack of identification with the school, or disengagement from academic and social activities. Alienation is a critical factor as it can significantly impact students' academic performance, attendance, and overall sense of belonging. The perception of social justice in schools is another vital component that influences students' educational experiences. It entails students' views on how fairness, equality, and inclusivity are practiced within the school. This perception affects students' sense of respect and worth within the school community, influencing their engagement and academic motivation.

This study seeks to examine the interrelationships among these three significant aspects of high school students' educational experiences. It aims to understand how the quality of school life affects feelings of alienation and perceptions of social justice, and vice versa. This research is imperative in offering a comprehensive view of the factors that contribute to a conducive and equitable learning environment, ultimately shaping students' academic and personal development. In exploring these relationships, the study contributes to the broader discourse on creating more inclusive and supportive educational settings. It provides valuable insights for educators, school administrators, and policymakers in understanding and addressing the needs and challenges of high school students in contemporary educational contexts. The findings aim to guide the development of strategies and interventions that can enhance the quality of school life, reduce feelings of alienation, and foster a stronger sense of social justice within schools.

2. METHOD

The study employs a quantitative methodology, specifically a relational survey model, to explore the relationships among the variables. The sample consists of 874 secondary school students from various institutions in Düzce province during the 2022-2023 academic year, selected through convenience sampling. Data were collected using three different scales - School Quality of Life Scale, School Alienation Scale, and Social Justice in Schools Scale. The collected data underwent parametric testing for comprehensive analysis.

3. FINDINGS, DISCUSSION AND RESULTS

The findings indicate that secondary school students perceive their school quality of life, alienation from school, and social justice in schools at a medium level. The School Quality of Life Scale revealed that the highest average score was in the "Teachers" sub-dimension, while the lowest was in the "Status" sub-dimension. The School Alienation Scale showed that the "Social Distance" sub-dimension had the highest average, and the "Rulelessness" sub-dimension had the lowest. The Social Justice in Schools Scale indicated that the "Recognitive" sub-dimension scored the highest, whereas the "Participative" sub-

dimension scored the lowest. A significant moderate negative correlation exists between school quality of life and school alienation, suggesting that higher quality of school life is associated with lower levels of alienation. Conversely, there is a moderate positive correlation between school quality of life and social justice in schools, indicating that an increase in the quality of school life is linked to a higher perception of social justice. The relationship between the perception of social justice in schools and alienation from school is significant but weakly negative, implying that higher social justice perception might reduce alienation. Regression analysis shows that the independent variables, particularly school quality of life, have a significant predictive power on the dependent variable (alienation from school), explaining 14.4% of the variance. The findings suggest that enhancing school life quality and implementing pedagogical practices that foster social justice could positively impact students' perceptions and experiences in school. In conclusion, this research highlights the significant role of school quality of life in influencing students' feelings of alienation and their perceptions of social justice. The intertwined nature of these factors underscores the importance of creating supportive, inclusive, and equitable school environments. The study's insights can guide educators and policymakers in developing strategies to enhance student well-being, engagement, and fairness in the educational setting.

ARAŞTIRMANIN ETİK İZİNİ

Bu çalışmada “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında uyulması gerektiği belirtilen tüm kurallara uyulmuştur. Yönergenin ikinci bölümü olan “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbiri gerçekleştirilmemiştir.

Etik kurul izin bilgileri

Etik değerlendirmeyi yapan kurul adı: Düzce Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etik Kurulu

Etik değerlendirme kararının tarihi: 21.11.2022

Etik değerlendirme belgesi sayı numarası: 2022/440

ARAŞTIRMACILARIN KATKI ORANI

Yazar 1: Araştırmanın tasarlanması, literatür, veri analizi, raporlaştırma, genel kontrol (%50).

Yazar 2: Yöntemin belirlenmesi, danışmanlık, geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları, veri analizi, tartışma (%50)

ÇATIŞMA BEYANI

Araştırmada herhangi bir kişi ya da kurum ile finansal ya da kişisel yönden bağlantı yoktur ve yazarlar arasında da çıkar çatışması söz konusu değildir.